

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ГУМАНІТАРНИХ І СОЦІАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ФІЛОСОФІЯ»

(обов'язкова навчальна дисципліна)

освітньо-професійна програма	<u>Правознавство</u>
спеціальність	<u>081 Право</u>
галузь знань	<u>08 Право</u>
освітній ступінь	<u>бакалавр</u>

Розробник:

ІЛЬЧЕНКО Алла,

доцент кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін,

к.пед.н., доцент

Полтава, 2022 р.

Опис навчальної дисципліни та інформація про розробника

Назва навчальної дисципліни	ФІЛОСОФІЯ
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	Обов'язкова навчальна дисципліна
Назва структурного підрозділу	кафедра гуманітарних і соціальних дисциплін
Контактні дані розробників, залучених до викладання	Викладач: Ільченко Алла , к. пед. н., доцент, доцент кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін Контакти: ауд. 454, навчальний корпус № 4 e-mail: alla.ilchenko@pdaa.edu.ua сторінка викладача: https://www.pdaa.edu.ua/people/ilchenko-alla-myhaylivna
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Спеціальність Освітня програма	081 Право Правознавство
Попередні умови для вивчення дисципліни	базові знання соціально-гуманітарних наук

Заплановані результати навчання

Мета навчальної дисципліни: надання науково-теоретичних знань з філософії як вищого теоретичного рівня світогляду, що віддзеркалює сутнісні характеристики буття людини, соціуму і природи та основні форми їх взаємодії; формування світогляду особистості, який визначає загальне ставлення її до самої себе, суспільства, природи, світу крізь розуміння пізнавальних, моральних, ціннісних і соціальних проблем буття.

Основні завдання навчальної дисципліни: ознайомлення здобувачів вищої освіти з предметом, специфікою та основною проблематикою філософії як науки, фундаментальними закономірностями виникнення, розвитку та функціонування даної дисципліни як галузі наукового знання; формування системного уявлення про основні проблемні питання, а також в об'єктивному, неупередженому, систематичному вивченні філософських феноменів в історії суспільства, взаємозв'язок та взаємодію їх з іншими галузями культури; оволодіння принципами діалектичного та логічного мислення як універсального методу пізнавальної діяльності; уміння свідомо використовувати наукову методологію в розв'язанні завдань професійної практики; розвиток навичок самостійного розгляду світоглядних проблем суспільного життя із залученням понятійного апарату філософії; виховання гуманістичного потенціалу особистості, її високої духовності та загальної культури в умовах розбудови громадянського суспільства в незалежній Україні.

Компетентності:

загальні:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК8. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

фахові:

СК1. Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.

Програмні результати навчання:

РН 05. Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.

РН 06. Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.

РН 12. Доносити до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло.

Програма та структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	денна форма (081Пр бд 2022)					заочна форма (081Пр бз 2022)				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	с	лаб	с.р.		л	с	лаб	с.р.
Тема 1. Філософія як специфічний тип знання.	8	2	2	-	4	8	2	2	-	4
Тема 2. Філософська думка Стародавнього Сходу.	8	2	-	-	6	8	2	-	-	6
Тема 3. Антична філософія.	8	2	2	-	4	8	-	-	-	8
Тема 4. Філософія Середньовіччя та Відродження.	8	2	2	-	4	8	2	-	-	6
Тема 5. Філософія Нового часу і Просвітництва. Німецька класична філософія.	8	-	2	-	6	8	-	-	-	8
Тема 6. Посткласична філософія.	8	-	-	-	8	8	-	-	-	8
Тема 7. Українська філософська думка.	8	2	2	-	4	8	2	2	-	4
Тема 8. Проблеми буття та свідомості у філософії.	8	2	2	-	4	8	-	-	-	8
Тема 9. Філософія пізнання. Логіка та методологія наукового пізнання.	8	2	-	-	6	8	2	-	-	6
Тема 10. Проблема людини в філософії.	8	2	2	-	4	8	-	2	-	6
Тема 11. Філософія науки і культури, стратегія майбутнього	10	-	-	-	10	10	-	-	-	10
в т.ч. індивідуальні завдання	-	-	-	-	-	30	-	-	-	30
Усього годин	90	16	14	-	60	90	10	6	-	74

Оцінювання результатів навчання

Форми контролю результатів навчання (081Пр бд 2022)

Програмні вимоги навчання	Форми контролю				
	Ведення конспекту	Опитування, участь у дискусіях	Тестування	Самостійна робота	
				завдання самостійної роботи	Реферат, мультимедійна презентація

	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів
PH05	3,2	5,3	4,8	8	4,8	8	4,4	7,3	2,8	4,7
PH06	3,2	5,3	4,8	8	4,8	8	4,4	7,3	2,8	4,7
PH12	3,2	5,4	4,8	8	4,8	8	4,4	7,4	2,8	4,6
Разом	9,6	16	14,4	24	14,4	24	13,2	22	8,4	14

Форми контролю результатів навчання (081Пр_бз_2022)

Програмні результати навчання	Форми контролю											
	Ведення конспекту		Опитування участь у дискусіях		Тестування		Самостійна робота					
							Завдання самостійної роботи		Реферат, мультимедійна презентація		Контрольна робота	
	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів
PH05	2	3,3	2,4	4	2	3,3	4,4	7,3	2,8	4,7	6,4	10,7
PH06	2	3,3	2,4	4	2	3,3	4,4	7,3	2,8	4,7	6,4	10,7
PH12	2	3,4	2,4	4	2	3,4	4,4	7,4	2,8	4,6	6,4	10,6
Разом	6	10	7,2	12	6	10	13,2	22	8,4	14	19,2	32

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни (081Пр_бд_2022)

Назва теми	Форми контролю результатів навчання					
	Ведення конспекту	Опитування участь у дискусіях	Тестування	Самостійна робота		Разом
				Завдання самостійної роботи	Реферат, мультимедійна презентація	
Тема 1. Філософія як специфічний тип знання.	2	4		2		8
Тема 2. Філософська думка Стародавнього Сходу.	2	4		2		8
Тема 3. Антична філософія.	2	-		2		4
Тема 4. Філософія Середньовіччя та Відродження.	2	4		2		8
Тема 5. Філософія Нового часу і Просвітництва. Німецька класична філософія.	-	4		2		6
Тема 6. Посткласична філософія.	-	-		2		2
Тема 7. Українська філософська думка.	2	4		2		8
Тема 8. Проблеми буття та свідомості у філософії.	2	4		2		8
Тема 9. Філософія пізнання. Логіка та методологія наукового пізнання.	2	-		2		4

Тема 10. Проблема людини в філософії.	2	-	24	2		28
Тема 11. Філософія науки і культури, стратегія майбутнього	-	-		2		2
Реферат, презентація					7 7	14
Разом	16	24	24	22	14	100

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни (081Пр бз 2022)

Назва теми	Форми контролю результатів навчання						Разом
	Ведення контексту	Опитування, участь у дискусіях	Тестування	Самостійна робота			
				Завдання самостійної роботи	Реферат, мультимедійна презентація	Контрольна робота	
Тема 1. Філософія як специфічний тип знання.	2	4		2			8
Тема 2. Філософська думка Стародавнього Сходу.	2	-		2			4
Тема 3. Антична філософія.	-	-		2			2
Тема 4. Філософія Середньовіччя та Відродження.	2	-		2			4
Тема 5. Філософія Нового часу і Просвітництва. Німецька класична філософія.	-	-		2			2
Тема 6. Посткласична філософія.	-	-		2			2
Тема 7. Українська філософська думка.	2	4		2			8
Тема 8. Проблеми буття та свідомості у філософії.	-	-		2			2
Тема 9. Філософія пізнання. Логіка та методологія наукового пізнання.	2	-		2			4
Тема 10. Проблема людини в філософії.	-	4	10	2			16
Тема 11. Філософія науки і культури, стратегія майбутнього	-	-		2			2
Реферат, презентація	-	-	-	-	7 7	-	14
Індивідуальне завдання (контр. робота)	-	-	-	-	-	32	32
Разом	10	12	10	22	14	32	100

Трудовіткість

Загальна кількість годин – 90.

Кількість кредитів – 3.

Форма семестрового контролю – залік.

Політика навчальної дисципліни

Відвідування занять є обов'язковим. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Якщо здобувач вищої освіти пропустив заняття, він

зобов'язаний відпрацювати його й виконати завдання згідно методичних рекомендацій до семінарських занять та самостійної роботи.

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності. Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ: <https://www.pdaa.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>. Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Є можливість опанування навчальної дисципліни за програмами академічної мобільності (внутрішньої / міжнародної) за наявними укладеними угодами (договорами) між Університетом та закладом-партнером та / або індивідуальними запрошеннями. Визнання та перезарахування результатів такого навчання відбувається спеціально створеною комісією на підставі поданих здобувачем вищої освіти відповідних документів з використанням Європейської кредитно-трансферної системи. Організаційні процеси навчання за програмами академічної мобільності регламентуються Положенням про 15 академічну мобільність здобувачів вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті (розповсюджується лише на обов'язкові компоненти освітньої програми або їх частини) перед опануванням даної освітньої компоненти. Визнання набутих результатів навчання або відмова у їх визнанні. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera тощо. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни:

робоча програма навчальної дисципліни, анотація, презентації, відеоролики.

Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Губерський Л. Філософія: базовий підручник для студентів вищих навчальних закладів. К. Фоліо: 2018. 621 с.
2. Данильян О.Г., Дзьобань О.П. Філософія : підручник. 3-тє видання. К.: Вид-во Право, 2020. 432 с.
3. Лузан Вступ до філософії: підручник. К. :Центр навчальної літератури, 2019. 136 с.
4. Філософія: навчально-методичний посібник (у схемах і таблицях) / за наук. ред. проф. В. С. Бліхара. Львів: ПП «Арал», 2018. 184 с.
5. Філософія: підручник для студентів і курсантів вищих закладів освіти III-IV рівнів акредитації / авт.кол.; за ред. О. В. Рябініної, Л. І. Юрченко. Х.: Видавництво Іванченка І.С., 2021. с. 286.

Допоміжні

1. Афанасенко В. Філософія : підруч. для вищої школи. 3.вид., перероб. та доп. Х. : Прапор, 2004. 735с.
2. Бардін, О.М., Владленова, І.В., Годзь, Н.Б. та інш. Практикум з філософії для студентів усіх спеціальностей і форм навчання. Х. : НТУ «ХП», 2010. 138 с.
3. Бичко І., Бойченко І., Табачковський В. Філософія : підручник для студентів вищих

закладів освіти. 2-е вид., стереотип. К. : Либідь, 2002. 405 с.

4. Буслинський В. Філософія : навч. посібник для студ. і аспірантів вищ. навч. закладів. Київський славістичний ун-т. К., 2002. 315с.
5. Варвянський С.М. Методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни за кредитно – модульною системою (Філософія, логіка, релігієзнавство). Полтава, 2007. 107 с.
6. Воронкова В. Філософія : навчальний посібник. К. : ВД Професіонал, 2004. 460 с.
7. Герасимчук А.А., Шейко С.В. Філософія. К. : Друкарська майстерня, 1999. 187 с.
8. Киричок О.Б. Філософія: підручник. Полтава : РВВ ПДАА, 2010. 325 с.
9. Надольний О. Ф. Філософія : курс лекцій. К. : Вікар, 2000. 516с.
10. Петрушенко В.Л. Філософія. К. : Каравела, 2001. 448 с.
11. Подольська Є.А. Кредитно-модульний курс з філософії. Філософія, логіка, етика, естетика, релігієзнавство. К. : ЦУЛ, 2006. 624 с.
12. Пазенюк В. С. Філософія : навч. посібник. К. : Академвидав, 2008. 280 с.
13. Подольська, Є.А. Кредитно-модульний курс з філософії : філософія, логіка, етика, естетика, релігієзнавство : навч. посібник. К. : Центр навчальної літератури, Інкос, 2006. 624 с.
14. Петрушенко В. А. Практикум з філософії : навч. посібн. Львів : Новий Світ-2000, Магнолія плюс, 2003. 256с.
15. Причепій Є. М., Черній А.М., Чекаль Л.А. Філософія: підручник. К. : Альма-матер, 2009. 592 с.
16. Філософія : курс лекцій : навч. посіб. для студ. вищ. закл. освіти. К. : Каравела; Львів: Новий Світ-2000, 2001. 444 с.
17. Шейко С.В., Колодій О.С., Ільченко А.М. Філософсько- історичні основи свободи волі людини в російському західництві XIX століття. // Філософські обрії: наук.-теорет. журн. Ін-т філософії імені Г.С. Сковороди НАН України, Полтав. нац. пед. ун-ту імені В.Г. Короленка. Полтава. 2018. Вип. 40. С. 25–36.
18. Шейко С.В., Колодій О.С., Ільченко А.М. Глобалізація освіти: чи можливо втримати пам'ять і не втратити майбутнього (філософсько-економічний аспект). Актуальні питання сучасної економічної науки: колективна монографія / за ред. Аранчій В.І., Дорогань-Писаренко Л.О. Полтава: ПДАА, 2018. С. 58–66.
19. Шейко С.В., Колодій О.С., Кальян С.Є. Ризики в суспільстві (соціально-філософський аспект). Економічний, організаційний та правовий механізм підтримки і розвитку підприємництва: колективна монографія; за ред. Калашник О.В., Махмудов Х.З., Яснолоб І.О. Полтава: ПДАА, 2019. С. 179–186.
20. Philosophical and educational foundations of the personality development of the higher school teacher in the 21st century : [monograph] / S. V. Shejko, O.S. Kolodii // Management of the 21st century: globalization challenges I. Markina, V. Aranchiy, Y. Safonov [and others]. Prague. Nemoross. r. o. 2018. Czech Republic. 508 p. P. 444–450.
21. Serhii Shejko, Olena Kolodii. Risk's in social life (socio-philosophical analysis). Markina I., Aranchii V., Safonov Y., Zhulinska O. and other. «Management of the 21st century: globalization challenges. Issue 2»: [collective monograph] / in edition I. Markina. Prague. Nemoros s.r.o. 2019. Czech Republic. P. 399 – 404.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет:

1. Бібліотека ім. В. Вернадського URL: <http://www.nbuiv.gov.ua>. Інститут філософії ім. Г. Сковороди URL.: <http://www.filosof.com.ua>.
2. Добронравова І.С. Філософія науки. Київ, 2002. URL: www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/index.html
3. Кузьменко Г.Н. Філософія і методологія науки. М., 2014. URL: http://stud.com.ua/29014/filosofiya/filosofiya_i_metodologiya_nauki
4. Найвидатніші філософи світу та України URL: <http://philsci.univ.kiev.ua/biblio/dict.html>.
5. Пронський В.М. Філософія науки : Конспект лекцій для аспірантів, здобувачів і магістрів. К.: НТУУ «КПІ», 2006. 58 с. URL: <http://www.twirpx.com/file/362423/>
6. Філософія без кордонів. URL: <http://platonanet.org>

